

TEMAT* : Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?

ZADANIE DLA CHENYCH: Na podstawie tekstu , odpowiedz na pytanie zamieszczone w temacie lekcji

Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?

W latach 80. na Uniwersytecie Wrocławskim powstał antykomunistyczny ruch happeningowy zwany Pomarańczową Alternatywą. Jego działalność zainicjowały osoby związane z solidarnościowym ruchem studenckim oraz ruchem hippisowskim.

Początki Pomarańczowej Alternatywy

Za głównego twórcę tej inicjatywy uważa się Waldemara Fydrycha, ps. Major. Na początku sama nazwa „Pomarańczowa Alternatywa” była tytułem pisma wydawanego podczas wrocławskich strajków studenckich w 1981 r. Nawiązywała do wieszania w publicznych miejscach czerwonych flag ruchu komunistycznego. Alternatywą miał być kolor pomarańczowy.

Uliczne akcje Pomarańczowej Alternatywy były pokojową formą walki z komunizmem. Zaczynano jednak od malowania krasnoludków na murach, głównie w miejscach,

gdzie milicjanci zamalowywali napisy antykomunistyczne. Do pierwszych tego typu działań doszło już w sierpniu 1982 r.

Po co robić happeningi?

Działalność Pomarańczowej Alternatywy na dobre rozwinęła się w drugiej połowie lat 80. Organizowała wówczas uliczne happeningi, czyli swoiste spektakle, w których udział wziąć mógł każdy przechodzień. Zawsze odnosiły się one do rzeczywistości politycznej, do świąt państwowych czy obchodów rocznicowych. Pokazywały w zabawny sposób absurdu systemu komunistycznego. Happeningi

Pomarańczowej Alternatywy najczęściej kończyły się aresztowaniami przez milicję za zakłócanie porządku publicznego. Ponadto Pomarańczowa Alternatywa wydawała ulotki, w których w żartobliwy sposób opisywała rzeczywistość PRL, a także zachęcała do udziału w organizowanych akcjach.

We Wrocławiu

Jeden z najbardziej udanych happeningów Pomarańczowej Alternatywy – marsz krasnoludków – odbył się 1 czerwca 1988 r. we Wrocławiu. Tego dnia przez ulice miasta przemaszerowało kilkanaście tysięcy osób w pomarańczowych czapczkach. Z kolei 7 października 1987 r. w osobliwy sposób członkowie Pomarańczowej Alternatywy uczcili Święto Milicji Obywatelskiej i Służby Bezpieczeństwa. Przebrani w milicyjne mundury, z twarzami pomalowanymi na niebiesko, wyszli na ulice Wrocławia, aby w ramach podziękowania za służbę pomóc milicji w codziennych obowiązkach. Dochodziło do wręczania kwiatów i cukierków funkcjonariuszom milicji, wlepiania mandatów przechodzącym na czerwonym świetle czy kierowania ruchem ulicznym. Atmosfera była niezwykle wesoła, lecz happening

Pomarańczowa Alternatywa, na której czele nieformalnie stał Waldemar Fydrych zwany Majorem ❶, ośmieszała rzeczywistość sчыłku PRL. W organizowanych przez tę grupę parodiach obchodów świąt komunistycznych uczestniczyły tysiące młodych ludzi w różnych strojach, m.in. krasnoludków.

Happening *Precz z (u)pałami* został zorganizowany latem 1987 r. Jego uczestnicy nosili koszulki z kolejnymi literami napisu, ale co chwilę celowo gubiła się osoba z literą – „u”. W efekcie tego napis brzmiał: *Precz z pałami*, co miało kojarzyć się z używającą pałek milicją.

tradycyjnie zakończył się zatrzymaniami. Kolejna akcja została zorganizowana 6 listopada z okazji wigilii rewolucji październikowej. Wszyscy uczestnicy happeningu na wezwanie organizatorów zapatrzyli się w czerwone elementy stroju. Wśród zebranych były nawet psy z czerwonymi kokardkami. W ośmieszający sposób odtworzono wydarzenia związane z rewolucją. Z kartonu wykonano okręty „Potiomkin” i „Aurora”, a rolę Pałacu Zimowego miał odegrać jeden z wrocławskich barów mlecznych. Zdezorientowana milicja na początku rozganiała, a potem aresztowała nie tylko uczestników happeningu, ale także przypadkowych przechodniów, którzy mieli na sobie coś czerwonego. Z kolei 6 grudnia 1987 r. ulicami Wrocławia przeszedł tłum świętych mikołajów, elfów i reniferów. Śpiewano kolędy i rozdawano przechodniom upominki. Milicja zareagowała jak zwykle.

W Łodzi i innych miastach do najbardziej znanych akcji grupy łódzkiej na czele z Krzysztofem Skibą należał zorganizowany 7 listopada 1988 r. happening *Galopująca inflacja*, który miał nawiązywać do ówczesnej sytuacji gospodarczej PRL i nieustannego wzrostu cen. Uczestnicy happeningu biegali po ulicy Piotrkowskiej z tabliczkami „galopująca inflacja” aż do momentu zatrzymania przez milicję. Taki był z resztą cel organizatorów akcji, którzy w tym momencie mogli pogratulować funkcjonariuszom sukcesu i ogłosić, że sytuacja w kraju poprawi się, bo „milicja powstrzymała galopującą inflację”. Działaniom tym towarzyszyły absurdalne hasła: *Żądamy byle czego! czy Niech żyje kryzys!*. 13 grudnia 1988 r., w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego, zorganizowano tu akcję *Pomóż milicji – pobij się sam*, podczas której radiowóz powitało chlebem i solą. Śpiewano także

piosenkę *Do zatrzymania jeden krok* (przerabiając utwór pt. *Do zakochania jeden krok*). W listopadzie 1987 r. w Warszawie zorganizowano mecz piłkarski między drużynami FC Dobrobyt i KS Nędza, a w lutym 1988 r. odbyły się *Stosunkowo wielkie manewry Anty MON – SB* z udziałem tekturowego czołgu przed Studium Wojskowym Uniwersytetu Warszawskiego. Brało w nich udział ok. 800 osób. Z kolei w Lublinie jedną z bardziej znanych akcji była zorganizowana 1 maja 1989 r. pod nazwą *Wiążemy Nić Porozumienia. Celebracja Święta Miłości, czyli wzajemne pałowanie*. Podczas tego wydarzenia kilka tysięcy ludzi szło Krakowskim Przedmieściem w Lublinie, wznosząc okrzyki: *1 Maja, ale jaja!*.

Działalność po Okrągłym Stole

Pomarańczowa Alternatywa nie zaprzestała swoich działań po rozpoczęciu obrad Okrągłego Stołu. Wszyscy zdawali sobie sprawę, iż walka z komunizmem nadal trwa. W lutym 1989 r. w Łodzi został zorganizowany happening *Bicie piany przy Okrągłym Stole*, podczas którego przy ustawionych w koło stolikach uczestnicy, ubrani w garnitury, ubijali pianę z białek. Również w Lublinie organizowano akcje dotyczące obrad Okrągłego Stołu i wyborów czerwcowych – *Wiążemy nić porozumienia czy Meeting wyborczy Gargamela* (postać z bajki). Dopiero na początku 1990 r. działania Pomarańczowej Alternatywy powoli wygasły, a podczas ostatnich happeningów krytykowano rządy obozu solidarnościowego.